

managerial readiness and managerial competence. There is a distinction between "managerial competence" and "readiness for management activity". Direct connection of readiness for management activity and managerial competence has been proved. It is determined that the formation of managerial competence is a consequence of managerial readiness.

Having conducted a thorough analysis of the psychological and pedagogical literature, the problem of the study made it possible to establish that the formation of readiness for management activity is a necessary condition for the professional training of the personnel of the civil protection service. Readiness for the management of future specialists of the Rescue Service of Civil Protection is defined as a complex integrated personality education, which is the result of professional training and is manifested in the degree of formation of knowledge, skills, motives and values of cadets, their managerial qualities (organizational, leadership, communicative, socially significant), which cause rapid adaptation to the fulfillment of official duties in emergency situations and the successful professional activity of fire and rescue p. sections. Direct connection of readiness for management activity and managerial competence has been proved. It is determined that the formation of readiness for management activity is the first step in mastering the managerial competence, which is characterized by the long-term development of life-long development, and the availability of certain work experience.

Keywords: professional training of specialist in civil defense, managerial readiness, managerial competence.

Стаття надійшла до редколегії 05.12.2018 р.

УДК 377.36:614.253.5(043.5)

Анатолій Саблук,

Гайсинський медичний коледж (Гайсин)

Олена Біда,

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II (Берегово, Закарпаття)

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ МАЙБУТНІХ МОЛОДШИХ СПЕЦІАЛІСТІВ СЕСТРИНСЬКОЇ СПРАВИ

Актуальним стає пошук ефективних способів забезпечення професійного зростання майбутніх молодших спеціалістів сестринської справи в освітньому середовищі медичного коледжу.

З'ясовано, що виокремлюють три типи ідентичності: психофізіологічну; соціальну; особистісну. Професійна ідентичність є обов'язковою складовою професіоналізму майбутнього фахівця й однією з умов його формування. У професійній ідентичності виокремлюють два аспекти: 1) усвідомлення себе представником певної професії та професійної спільноти; 2) розглядають її як результат процесів професійного самовизначення, персоналізації й самоорганізації.

Основний вплив на формування професійної ідентичності мають такі виділені групи чинників: об'єктивні, чи зовнішні, чинники, пов'язані з вимогами професійної діяльності; суб'єктивні, чи особистісні, внутрішні чинники. Виділено форми професійної ідентичності.

Ключові слова: професійна ідентичність, майбутні фахівці, молодші спеціалісти сестринської справи, формування професійної ідентичності.

Постановка проблеми у загальному вигляді та зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Професійна ідентичність і розвиток у процесі професіоналізації тісно переплетені: ідентичність, з одного боку, формується у процесі професійного розвитку, з іншого – є одним із важливих показників становлення особистості професіонала. У практичному сенсі це означає: щоб вижити в нових динамічних соціально-економічних умовах, витримати конкуренцію, забезпечити благополуччя і стабільність на майбутнє, професіонал повинен бути здатним до постійного розвитку, а також аналізу власного місця в соціальному і професійному середовищі [1].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням становлення професійної ідентичності студентів вищих педагогічних навчальних закладів (ВНЗ) займалися Н. Антонова, Г. Гарбузова, Н. Іванова, М. Кліщевська, Д. Леонт'єв, Ю. Поваренков, У. Родигіна, Л. Романишина, М. Шерман та ін.

Мета статті: з'ясувати різні підходи до формування професійної ідентичності майбутніх молодших спеціалістів сестринської справи.

Виклад основного матеріалу дослідження. Виокремлюють три типи ідентичності: психофізіологічну, що характеризується єдністю фізіологічних та психічних процесів і

структури організму; соціальну – система властивостей соціального індивіда, члена певного суспільства, групи; особистісну (Его-ідентичність) – єдність життєдіяльності, цілей, мотивів, життєвих цінностей, смисложиттєвих настанов особистості (І. Кон).

Професійна ідентичність є обов'язковою складовою професіоналізму майбутнього фахівця й однією з умов його формування.

У професійній ідентичності виокремлюють два аспекти: усвідомлення себе представником певної професії та професійної спільноти – і розглядають її як результат процесів професійного самовизначення, персоналізації й самоорганізації (Л. Шнейдер). На основі вивчених наукових джерел дійшли висновку, що ідентичність – це зв'язок особистості зі спільнотою, ототожнення людиною себе з певною суспільною групою, укорінена в духовному світі особистості система цінностей, ідеалів, норм, вимог відповідної спільноти, а професійна ідентичність – це сукупність емоційно-поведінкових і когнітивних проявів особистості в процесі професійного розвитку та уявлень про власні професійні можливості, здібності, співвідношення вимог навколишнього середовища з реальною наявною можливістю відповідати цим вимогам. На своєму найвищому рівні розвитку професійна ідентичність означає врівноваження базових потреб особистості з її можливостями та обдарованістю. У наукових дослідженнях розвиток професійної ідентичності розглядається через призму соціальної реальності та дозволяє людині сприймати свою унікальність і неповторність (В. Муратов).

Основний вплив на формування професійної ідентичності мають такі групи чинників: об'єктивні, чи зовнішні, чинники, пов'язані з вимогами професійної діяльності, що здійснюється в особистісно орієнтованій парадигмі, котра є регулюючою основою професійно-особистісного самовизначення вчителя; суб'єктивні, чи особистісні, внутрішні чинники, пов'язані з ціннісно-смисловою сферою, самосвідомістю, самоактуалізацією, рефлексивністю, компетентністю, уміннями, задоволенням, творчістю (О. Бондаревська).

Наявність такої кількості різних чинників впливу на професійну ідентичність сприяло розробленню О. Романишиною педагогічної системи формування професійної ідентичності майбутніх фахівців [2].

Оскільки існують авторські підходи до класифікації форм ідентичності, науковці виділяють основні з них (соціальна, гендерна, колективна, особистісна, національна, культурна, групова тощо), що впливають на професійну діяльність фахівця загалом і становлення його професійної ідентичності зокрема. Наприклад, особиста ідентичність чи самоідентичність (Self-identity) – це єдність і спадкоємність життєдіяльності, цілей, мотивів і смисложиттєвих установок особистості, яка усвідомлює себе суб'єктом діяльності. Це не якась особлива риса чи сукупність рис, якими володіє індивід, а його самість, відрефлексована в термінах власної біографії. Вона виявляється не стільки в поведінці суб'єкта і реакціях на нього інших людей, скільки в його здатності підтримувати і продовжувати якийсь нарратив, історію власного «Я», що зберігає свою цілісність, незважаючи на зміну окремих її компонентів. А соціальна ідентичність – як переживання і усвідомлення своєї приналежності до тих чи інших соціальних груп і спільнот.

Ідентифікація з певними соціальними спільнотами перетворює людину з біологічної особини в соціального індивіда й особистість, дозволяє йому оцінювати свої соціальні зв'язки і приналежності в термінах «Ми» і «Вони».

Ж. П. Вірна виділяє такі форми професійної ідентичності:

1. Контрастно-позитивна (повний збіг в оцінюванні реального «Я» і професійного «Я»). Така збалансованість в усвідомленні самого себе та значенні професійної діяльності пояснюється розвинутим, соціалізованим смислом, коли виявляє вміння чітко визначати і використовувати умови і засоби професійної діяльності).

2. Контрастно-негативна (повна розбіжність в оцінюванні реального «Я», ідеального «Я» і професійного «Я»). Така неузгодженість неадекватним усвідомленням себе і значення професійної діяльності у зв'язку з втратою значущості професійної діяльності і, можливо, життєвого смислу).

3. Перспективно-позитивна (повний збіг в оцінюванні реального «Я» та ідеального «Я» і професійного «Я» та ідеального «Я», що свідчить про ідеалізоване бачення себе як професіонала. Самооцінка позбавлена адекватного стимулювання).

4. Перспективно-негативна (збіг в оцінюванні професійного «Я» та ідеального «Я» за неадекватного оцінювання реального «Я» і професійного «Я» та ідеального «Я» і реального «Я»). І, як результат, відбувається деформація в адекватності оцінок і самоконтролю особистості у професійній діяльності та життєвих ситуаціях).

5. Проміжна (порушується ідеалізоване усвідомлення себе і професійного образу, що є результатом не тільки неадекватної самооцінки, а й розбіжностей усвідомлення цілей і засобів професійної діяльності з власними можливостями людини) [1].

Особлива роль у розвитку сучасного суспільства належить медичним коледжам, оскільки серйозні зміни в різних сферах держави вимагають ґрунтовної професійної орієнтації фахівців, інтеріоризації ними нової інформації, розвитку професійних компетентностей, готовності до професійної діяльності.

У зв'язку з зазначеними особливостями суттєво зростають вимоги до якості професійної підготовки спеціалістів сестринської справи. Внаслідок цього виникає необхідність посилення уваги до проблеми професійного зростання студентів медичних коледжів, формування професійної ідентичності, вдосконалення їх практичної підготовки, що дозволить виконувати сестринські обов'язки на високому професійному рівні.

Професія медичної сестри є складною професією. Медичний працівник повинен володіти системою загальних, конкретних і специфічних моральних якостей, формувати професійну ідентичність. Ми вважаємо, найціннішими якостями особистості є вищі етичні цінності людини: доброта, працьовитість, уважність, сумлінність, дотримання кращих традицій свого народу, визнання недоторканності особи, відкритість до спілкування, справедливість, самокритичність, гідність. Вони є базовими моральними якостями, їх змістовність і стабільність визначають здоров'я особистості і характер дій в умовах морального вибору. Розглядаючи, конкретні моральні якості, якими повинен опанувати майбутній медик, відзначаємо – це загострене почуття особистої відповідальності, вміння завойовувати повагу пацієнтів, самоконтроль, чесність, вимогливість, самовіддача в роботі, соціальна організованість, самовладання, що дозволяють контролювати і розуміти себе.

В систему професійних медичних знань включаються такі блоки:

– фундаментальні медичні знання (знання будови людини, закономірності функціонування органів і систем організму, життєво-важливих потреб людини, біохімічних, біоелектричних процесів, що відбуваються в організмі);

– теоретико-практичні знання про причини і закономірності розвитку патологічних процесів, вплив на здоров'я людини мікроорганізмів, застосування лікарських засобів їх показання і протипоказання;

– практичні знання про лікувально-діагностичні заходи, про надання першої медичної допомоги, про інфекційну безпеку, сестринські маніпуляції.

Висновок з цього дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Необхідність наукового звернення до проблеми професійного зростання, формування професійної ідентичності майбутніх фахівців сестринської справи посилюється відсутністю характеристики особливостей і структури досліджуваної якості, шляхів і умов її формування, навчально-методичного забезпечення цього процесу. Відповідно актуальним стає пошук ефективних способів забезпечення професійного зростання майбутніх молодших спеціалістів сестринської справи в освітньому середовищі медичного коледжу.

З'ясовано, що виокремлюють три типи ідентичності: психофізіологічну; соціальну; особистісну. Професійна ідентичність є обов'язковою складовою професіоналізму майбутнього фахівця й однією з умов його формування. У професійній ідентичності виокремлюють два аспекти: 1) усвідомлення себе представником певної професії та професійної спільноти; 2) розглядають її як результат процесів професійного самовизначення, персоналізації й самоорганізації.

Основний вплив на формування професійної ідентичності мають такі виділені групи чинників: об'єктивні, чи зовнішні, чинники, пов'язані з вимогами професійної діяльності; суб'єктивні, чи особистісні, внутрішні чинники. Виділено форми професійної ідентичності.

Джерела та література

1. Андрушко Я. С. Психологічні особливості формування професійної ідентичності у процесі професіоналізації особистості // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ – № 1. – 2013 – Серія психологічна – С. 215-223
2. Романишина Оксана Ярославівна // Теоретичні і методичні основи формування професійної ідентичності майбутніх учителів засобами інформаційних технологій. – Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук / 13.00.04 — теорія і методика професійної освіти – Вінниця – 2016 – 40с.

References

1. Andrushko Ya. S. Psykholohichni osoblyvosti formuvannya profesiinoi identychnosti u protsesi profesionalizatsii osobystosti // Naukovyi visnyk Lvivskoho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav – № 1. – 2013 – Seriiia psykholohichna – S. 215-223
2. Romanyshyna Oksana Yaroslavivna // Teoretychni i metodychni osnovy formuvannya profesiinoi identychnosti maibutnikh uchyteliv zasobamy informatsiinykh tekhnolohii. – Avtoreferat dysertatsii na zdobuttia naukovooho stupenia doktora pedahohichnykh nauk / 13.00.04 — teoriia i metodyka profesiinoi osvity – Vynnytsia – 2016 – 40s.

Саблук Анатолій Григорьевич, Беда Елена Анатольевна. Формирование профессиональной идентичности будущих младших специалистов сестринского дела. Актуальным становится поиск эффективных способов обеспечения профессионального роста будущих младших специалистов сестринского дела в образовательной среде медицинского колледжа.

Установлено, что выделяют три типа идентичности: психофизиологическую; социальную; личностную. Профессиональная идентичность является обязательной составляющей профессионализма будущего специалиста и одним из условий его формирования. В профессиональной идентичности выделяют два аспекта: 1) осознание себя представителем определенной профессии и профессионального сообщества; 2) рассматривают ее как результат процессов профессионального самоопределения, персонализации и самоорганизации.

Основное влияние на формирование профессиональной идентичности имеют такие выделенные группы факторов: объективные, или внешние, факторы, связанные с требованиями профессиональной деятельности; субъективные, или личностные, внутренние факторы. Выделены формы профессиональной идентичности.

Ключевые слова: профессиональная идентичность, будущие специалисты, молодые специалисты сестринского дела, формирования профессиональной идентичности.

Sabluk Anatoliy Grigorievych. Bida Olena Anatoliivna. formation of professional identity of future youth specialists of the nursing case. The need for a scientific approach to the problem of professional growth, the formation of the professional identity of future specialists in nursing is exacerbated by the lack of characteristics characteristics and structure of the investigated quality, the ways and conditions of its formation, teaching and methodological support for this process. The search for effective ways to ensure the professional growth of future junior nursing specialists in the educational environment of a medical college is becoming relevant.

It is revealed that distinguish three types of identity: psychophysiological, characterized by the unity of physiological and mental processes and structure of the organism; social - system of properties of a social individual, a member of a certain society, group; personal (His-identity) - the unity of life, goals, motives, values of life, sense of life, personal guidance. Professional identity is a compulsory component of professionalism of a future specialist and one of the conditions for its formation. In professional identity, two aspects are distinguished: 1) awareness of a representative of a particular profession and professional community; 2) consider it as the result of processes of professional self-determination, personalization and self-organization.

The main influence on the formation of professional identity are the following distinguished groups of factors: objective or external, factors related to the requirements of professional activity; subjective, or personal, internal factors. The forms of professional identity have been distinguished.

Key words: professional identity, future specialists, junior nursing specialists, formation of professional identity.

Стаття надійшла до редколегії 09.12.2018 р.